

Personlig ansvar for styremedlemmer del III:

Viktig ved tegning av styreansvarsforsikring

Advokat (H)
Einar Heiberg
Partner Bull & Co Advokatfirma

I denne del III av artikkelen¹ behandles forhold som bør vies oppmerksomhet når et selskap tegner styreansvarsforsikring.

Det er et sterkt økende antall erstatningskrav som rettes mot styremedlemmer samtidig som det er en trend at antallet berammede saker for domstolen øker. Flere og flere selskaper velger derfor å tegne egne styreansvarsforsikringer.

Styremedlemmer bør lese forsikringsvilkårene nøye. Det er lite til hjelp å ha styreansvarsforsikring dersom den ikke gir tilstrekkelig dekning. Å bli møtt med store økonomiske personlige krav vil være belastende.

Utgangspunktet

Forsikringsavtaleloven (fal.) kommer til anvendelse for styreansvarsforsikringer og loven kan i utgangspunktet ikke fravikes til skade for sikrede.² For styreansvarsforsikringer i tilknytning til næringsvirksomhet, kan loven likevel etter nærmere vilkår fravikes.³

Forsikringsselskapenes vilkår for styreansvarsforsikring varierer mye både når det gjelder innhold og kompleksitet og tolkning av vilkårene kan til dels være utfordrende. I det følgende behandles en del varianter av forsikringsdekning, uten at denne er uttømmende.

Hvem er dekket?

Forsikringsvilkårene viser hvem som dekkes. Styremedlemmene er naturligvis dekket, men det varierer om varamedlemmene og andre roller er dekket. Daglig leder er normalt dekket.

Aktuelle roller som ansatte ut over daglig leder, kan være ansatte som «kan pådra seg et selvstendig ledelsesansvar», «ledergruppen» eller «medlem i øverste ledelse i konsernet», slik formuleringene gjerne er i vilkårene. Videre benyttes begrep som «de facto director» og «shadow director» for roller som dekkes. En ansatt som er anklaget for å ha medvirket sammen med noen i en av disse rollene, kan også være dekket. Medlemmer av bedriftsforsamling kan også være dekket. Dekningen omfatter oftest de som tidligere har hatt, har eller vil få en slik rolle i selskapet.

Forsikringene kan også dekke tilsvarende roller i konsernselskap, etter en nærmere definisjon av hva som regnes å være et konsern. Definisjonene varierer, men normalt omfattes i alle fall de selskapene forsikringstakeren direkte eller indirekte eier mer enn halvparten av aksjekapitalen i eller innehar mer enn halvparten av de stemmeberettigede aksjene i. Utvidende definisjoner som å

ha «management control», eller etter avtale har rett til å utpeke flere enn halvparten av styremedlemmene, er ikke uvanlig. For øvrig kan ordningen være at det avtales konkret hvilke selskaper som er omfattet av forsikringen. Selskap som avvikles eller på annen måte opphører, kan også være omfattet. For nye selskaper i konsernet, som kjøpes eller stiftes, kan det være en betingelse at forsikringen først gjelder etter et bestemt antall dager.

Hva forsikringen dekker

Forsikringene dekker erstatningsansvar for sikrede, men gjerne med noe forskjellige vilkår når det gjelder tilknytningen til rollen. Eksempler kan være for «personlig ledelsesansvar», «rettslig erstatningsansvar» eller «i egenskap av». Formuestap vil være dekket, men slik at vilkårene er noe forskjellige utformet. Tingskade kan være dekket, men normalt ikke personskade. Krav knyttet til administrativ eller offentlig prosess som er forårsaket av sikredes handlinger eller strafferettslig forfølgning, kan være dekket etter nærmere vilkår. Likeledes kan krav knyttet til undersøkelser eller gransking rettet mot sikrede være dekket.

Forsikringen gjelder for krav fremsatt første gang mot sikrede i forsikringstiden, slik formuleringene gjerne er. Dette kalles «claims made»-prinsippet. Krav vil bli ansett fremsatt ved mottatt skriftlig krav. Det vil også kunne bli ansett som fremsatt dersom det mottas melding om at krav vil bli fremsatt. De nærmere vilkårene om når krav anses fremsatt, har noen variasjoner og bør leses nøye.

1 Se del I i Revisjon og Regnskap nr. 8-2020 og del II i nr. 1-2021.

2 Fal. § 1-3, 1. ledd.

3 Fal. § 1-3, 2. ledd.

Hvor forsikringen gjelder

Forsikringen kan gjelde for krav fremsatt i hele verden eller være begrenset til Norge, Norden eller kanskje mest typisk hele verden, men unntatt USA og/eller Canada. Forsikringen kan også være begrenset til en forutsetning om hvilket lands rett som må anvendes, for eksempel til å gjelde ansvar etter norsk eller nordisk rett.

Særskilte unntak

Samtlige ansvarsforsikringer har unntak. Hvilke unntak som omfattes, varierer meget og det kan gjerne være 10–15 definerte unntak. Spesielt er det grunn til å være oppmerksom på unntak for krav fra aksjonærer, gjerne med eierandel over en viss prosent. Mange søksmål gjelder nettopp fra aksjonær. Det er også grunn til å merke seg at det kan være unntak, med ulike vilkår, for krav som har sammenheng med tilbud om eller kjøp eller salg av verdipapirer utstedt av sikrede/konsernet. Forsettlig handlinger vil normalt klart være unntatt, også handlinger hvor sikrede har oppnådd en «uberettiget personlig vinning». Merk ellers at det kan være vilkår om at forsikringen bare gjelder for handlinger eller unntak begått før en risikoforandring for selskapet, som blant annet vil kunne være en fusjon eller en virksomhetsoverdragelse, eller ved eierskifte med mer enn 50 % av aksjekapitalen eller stemmerettigheter.

Handlinger eller unntak begått før en såkalt retroaktiv dato angitt i forsikringsbevis eller annet angitt tidspunkt etter vilkårene, er gjerne unntatt. Det kan også være unntak for såkalt kontinuitetsdato, som blant annet kan gjelde tvister som pågår eller som skyldes vesentlig samme omstendigheter som er påberopt i pågående eller tidligere avsluttede tvister.

Utvidelser

Flere forsikringselskaper har vilkår om dekningsutvidelser. Utvidelsene kan være mange og viktige å ta til vurdering. I det følgende skal vi se på de utvidelsene som tilbys hos noen forsikringselskaper.

Av de dekningsutvidelsene som særlig bør fremheves, er klausuler om «run off» – utvidet oppdagelsesperiode. Dette er forsikring som gjelder dersom styreansvarsforsikringen ikke fornyes og ikke tegnes annetsteds. Slik forsikring må normalt tegnes mot en tilleggspremie. Den utvidede oppdagelsesperioden kan eksempelvis være 12, 24 eller 36 måneder. «Run off» gir sikrede dekning for krav som fremsettes i den utvidede oppsigelsesperioden for handlinger, ev. også unntakelser, som fant sted før opphøret av ansvarsforsikringen. «Run off» kan også omfatte annet enn egne handlinger eller unntakelser, slik som iverksatt granskning, beslag og etterforskning. «Run off»-klausuler kan inneholde unntak, typisk ved risikoforandringer. For fratradte sikrede kan «run off» gi livsvarig oppdagelsesperiode på nærmere vilkår.

Av andre dekningsutvidelser som særlig bør nevnes, er krav som rettes mot sikredes bo. Slike dekningsutvidelser kan også omfatte tilfeller hvor sikrede umyndiggjøres, blir insolvent eller begjæres konkurs. Dekningsutvidelsen kan også, på nærmere vilkår, dekke krav rettet mot registrert partner, samboer eller ektefelle, og som har bakgrunn i sikredes ansvar.

For øvrig kan aktuelle dekningsutvidelser på nærmere vilkår være krav mot «non-executive directors» og/eller krav mot sikrede fremsatt som følge av rolle i utenforstående selskap som sikrede har påtatt seg på det sikrede selskapets særskilte anmodning.

Ellers kan nevnes utvidelser som krav fra ansatte, omkostninger ved representasjon, juridisk bistand eller forundersøkelser ved granskning, beslag mv., «punitive damage», eller gjenoppretting av renommé. Disse dekningsutvidelsene gjelder også på nærmere fastsatte vilkår.

Forsikringssum

Enhver ansvarsforsikring har en oppad begrenset forsikringssum. Omkostninger, egne nødvendige og idømte, dekkes normalt innenfor forsikringssummen. Omkostninger til ekspertuttalel-

ser vil også kunne være dekket. Sikrede må tilpasse forsikringssummen i forhold til den virksomheten som utøves og de disposisjonene som foretas. Forsikringssummen er naturlig nok blant de forholdene som har betydning når forsikringspremien fastsettes.

Skadeanmeldelse

Vilkårene om skademelding må følges nøye. Når sikrede får kjennskap til at krav er fremsatt, eller at krav vil bli fremsatt, skal dette meldes uten ugrunnet opphold, er formuleringer som anvendes. Retten til erstatning bortfaller dersom forsikringskravet ikke er meldt til forsikringselskapet «innen ett år etter at sikrede fikk kunnskap om de forhold som begrunner det».⁴

Dersom forsikringselskapet helt eller delvis avslår et krav om erstatning, mister sikrede rett til erstatning dersom sak ikke er anlagt eller nemndsbehandling krevd innen seks måneder.⁵

Fal. har for øvrig særskilte regler om foreldelse.⁶ Krav på erstatning foreldes etter tre år. Fristen begynner å løpe ved utløpet av det kalenderår da sikrede fikk nødvendig kunnskap om de forhold som begrunner kravet. Kravet foreldes likevel senest ti år etter utløpet av det kalenderår da forsikringstilfellet inntraff. Krav meldt til selskapet før foreldelsesfristen er utløpt, foreldes etter nærmere regler, tidligst seks måneder etter at sikrede, eller skadelidte, har fått særskilt melding om at foreldelse vil bli påberopt.

Årsberetningens innhold for regnskapspliktige som ikke er små foretak

Etter regnskapsloven⁷ skal det i årsberetningen gis opplysninger om det er tegnet forsikring for styrets medlemmer og daglig leder for deres mulige ansvar overfor foretaket og tredjepersoner, og i tilfelle om forsikringsdekningen. Et godt råd er å bruke god tid før forsikring velges, være påpasselig med å lese forsikringsvilkårene nøye og være grundig i beskrivelsen av forsikringsdekningen i årsberetningen.

⁴ Fal. § 8-5, 1. ledd.

⁵ Fal. § 8-5, 2. ledd.

⁶ Fal. § 8-6.

⁷ Regnskapsloven § 3-3a. Ikr. 1.1.2021.